

3e kwartaalbrief 2022

Versie: Ter bespreking informatieve raad

29 september 2022

Inhoudsopgave

1 Inleiding.....	5
2 Belangrijke ontwikkelingen.....	7
2.1 Voortgang grote projecten.....	9
2.2 Voortgang toegezegde onderwerpen Raad.....	13
2.3 Nieuwe ontwikkelingen met mogelijk financieel risico of kans.....	15
2.4 Ontwikkelingen Corona.....	16
2.5 Ontwikkelingen Oekraïne.....	17
2.6 Nieuwe ontwikkelingen met financieel effect in 2022.....	19
2.7 Verloop geraamd resultaat 2022.....	27
3 Voorgestelde begrotingswijzigingen.....	28
3.1 Beleidsarme én budgettair neutrale begrotingswijzigingen.....	29
4 Baten en lasten per programma.....	30
Afkortingenlijst.....	31
Raadsbesluit.....	33

1 Inleiding

Met de kwartaalbrieven wil het college u op de hoogte houden van de realisatie van de begroting. De kwartaalbrieven kunnen we snel opstellen op basis van belangrijke financiële, inhoudelijke, politieke of bedrijfsmatige ontwikkelingen. De financiële consequenties zijn in een aantal gevallen van structurele aard. De kwartaalbrief betreft de besluitvorming en aanpassing van de begroting van het lopende jaar. De bedragen die genoemd zijn in de financiële tabellen in deze kwartaalbrief zijn afgerond op € 1.000. In de kadernota en de begroting komen de structurele gevolgen opnieuw terug.

Deze 3e kwartaalbrief is gebaseerd op de periode van 1 mei 2022 tot 1 augustus 2022.

Paragraaf 2: Belangrijke ontwikkelingen

Paragraaf 2 bevat belangrijke ontwikkelingen. Het gaat om inhoudelijke afwijkingen van de begroting en/of financiële afwijkingen. Als eerste komen de ontwikkelingen zonder financieel effect aan de orde. Hieronder vallen de voortgang op grote projecten en de voortgang toegezegde onderwerpen aan de Raad. Vervolgens zijn de ontwikkelingen met een mogelijk financieel risico of kans beschreven.

In de derde kwartaalbrief is wederom de paragraaf 'Ontwikkelingen Oekraïne' opgenomen. In deze paragraaf worden de maatregelen verzameld die het gevolg zijn van de oorlog in Oekraïne. Dit betreft maatregelen met een financieel gevolg (begrotingswijziging) of de beschrijving van mogelijke kansen en risico's. Al eerder is de paragraaf 'Ontwikkelingen Corona' als aparte paragraaf toegevoegd aan de kwartaalbrief.

In de kwartaalbrief worden ook nieuwe ontwikkelingen met een financieel effect opgevoerd. Voor ontwikkelingen met een financieel effect wordt alleen voor het lopende jaar budget toegekend. Wanneer de ontwikkeling een structureel karakter heeft dan wordt de ontwikkeling in de eerstvolgende kadernota en begroting opnieuw opgenomen. Zodoende worden alle voorstellen met een structureel effect op eenzelfde moment aan de raad voorgelegd en kan een betere afweging gemaakt worden. Dit is de waarborg voor een integrale afweging.

Tot slot geven we een overzicht van de ontwikkelingen die effect hebben op de begroting waarover de Raad gevraagd wordt te besluiten.

Paragraaf 3: Voorgestelde begrotingswijzigingen

Paragraaf 3 bevat een overzicht van budgetneutrale wijzigingen van de begroting. Dit zijn besluiten die passen binnen het door de Raad vastgestelde beleid, maar waarvan de financiële consequenties de programmabudgetten overschrijden. Om die reden vraagt dit onderdeel een bekrachtiging van de Raad (raadsbesluit). De voorgestelde wijzigingen vragen voor zover wij kunnen inschatten geen politieke discussie.

Paragraaf 4: Baten en lasten per product

Tenslotte is een paragraaf toegevoegd met de baten en lasten per programma. Hierin zijn alle wijzigingen op programmaniveau vertaald. Dit is uiteindelijk de begrotingswijziging die de raad vaststelt.

Ten aanzien van de behandelprocedure

De kwartaalbrief bevat een verscheidenheid aan onderwerpen. Om de beantwoording van uw vragen door het college goed te kunnen voorbereiden, verzoeken wij u, uw vragen dinsdag voorafgaand aan de behandeling in de informatieve raad per mail te stellen.

Namens het College van Burgemeester en Wethouders,
de wethouder Financiën,

Jeroen Klaasse

2 Belangrijke ontwikkelingen

Dit hoofdstuk heeft als doel om de Raad te informeren over (externe) ontwikkelingen die niet eerder gemeld zijn in een notitie of raadsbesluit. Een belangrijke ontwikkeling hoeft niet direct te leiden tot een financiële consequentie.

Zo is in paragraaf 2.1 de voortgang van de grote projecten terug te lezen. Paragraaf 2.2. beschrijft de voortgang van toegezegde onderwerpen aan de Raad. Wanneer er ontwikkelingen zijn op het gebied van risico's of kansen, dan wordt dit in paragraaf 2.3 vermeld.

Wanneer een ontwikkeling consequenties heeft voor het verwachte rekeningsaldo of om een verrekening met een reserve gaat, dan wordt voor ontwikkelingen door corona opgenomen in paragraaf 2.4, de ontwikkelingen door Oekraïne opgenomen in paragraaf 2.5 en de algemene ontwikkelingen opgenomen in paragraaf 2.6.

In paragraaf 2.7 wordt een overzicht gepresenteerd, wat de ontwikkelingen voor effect hebben op het verwachte rekeningsaldo.

2.1 Voortgang grote projecten

In deze paragraaf wordt de Raad geïnformeerd over de voortgang van grote projecten. De Raad heeft zelf aangegeven welke projecten hier terug moeten komen. Het is niet nodig dat de Raad hierover een besluit neemt.

2.1.1 Voortgang Oost West As

Programma Gebiedsontwikkeling

Inleiding.

Het project de Oost-west as betreft de herinrichting van de Muiderstraatweg en Hartveldseweg. Daarnaast wordt in samenwerking met de Vervoerregio Amsterdam en gemeente Amsterdam (metro en tram) gewerkt aan de verbetering van de doorstroming van tramlijn 19 (voorheen tramlijn 9).

Op 20 april 2017 heeft de gemeenteraad het projectkrediet voor het project de Oost-West as vastgesteld en volgt er jaarlijks in de 1^e kwartaalbrief een toelichting op voortgang van het project.

Algemene stand van zaken

De werkzaamheden van de laatste fase (fase 3 - Hartveldseweg) zijn afgerond. Hiermee is het grootste deel van de werkzaamheden van het gehele project de Oost-West as gereed. In 2022 worden alleen nog een paar restpunten uitgevoerd, zoals het afhandelen van een opstal- en beheerovereenkomst voor de traminfrastructuur.

Communicatie

Er wordt in 2022 niet meer actief gecommuniceerd over het project. De projectwebsite zal medio 2022 worden verwijderd.

Afronding

Het project is naar tevredenheid (nagenoeg) afgerond en is binnen de financiële middelen gerealiseerd.

2.1.2 Voortgang Holland Park

Holland Park Oost

Alle woningen die zijn ontwikkeld door BWSP zijn inmiddels opgeleverd, waarna de omliggende openbare ruimte is ingericht en overgedragen aan gemeentelijk beheer. Het centrale park is in april feestelijk opgeleverd en in gebruik genomen. De commerciële voorzieningenruimtes aan het Herman Broodhof worden medio 2022 verhuurd en ingevuld.

In december 2021 is het laatste bouwplan binnen Holland Park Oost, naast station Verrijn Stuartweg, in december 2021 in aanbouw genomen. Amvest realiseert hier 296 appartementen in de vrije huursector met commerciële voorzieningen in de plint. De opleverprognose is medio 2025.

In toenemende mate is Holland Park een bewoond en functionerend woongebied. Met het vaststellen van het 'programma Holland Park' wordt de komende periode nadere aandacht geschonken aan de stimulering van de sociale cohesie en leefbaarheid van deze wijk.

Holland Park West

In 2019 is de ontwikkelcombinatie BPD en Dura Vermeer geselecteerd en is de Koop- en Realisatie Overeenkomst gesloten, waarna in 2020 het bestemmingsplan is vastgesteld en de eerste Omgevingsvergunningen (parkeergarage en Brede School) zijn verleend. In 2021 zijn verschillende woningontwerpen verder uitgewerkt tot Definitief Ontwerp, op basis waarvan ook de eerste vergunning is verleend voor de woningbouw (fase 1). In 2022 is de (gefaseerde) ontwerpuitwerking van volgende fases ter hand genomen en zijn de eerste woningen in verkoop gebracht.

In juni 2022 is het hoogste punt van de Brede School bereikt. Door verschillende omstandigheden is sprake van vertraging in bouw; de prognose is oplevering medio 2023.

Het grootste gedeelte van de gronden is in 2021 juridisch geleverd aan en betaald door de ontwikkelcombinatie: fase 1 & 2A in april 2021, fase 3 & 4 in november 2021. De laatste grondlevering is beoogd na vergunningverlening van het laatste bouwplan (fase 2B).

Holland Park Zuid

Voor Holland Park Zuid is in 2019 een stedenbouwkundig plan als onderlegger voor het bestemmingsplan en exploitatieplan vastgesteld. Het perceel van Filadelfia is consoliderend bestemd en vormt (nog) een correctie op het stedenbouwkundig plan. Het onherroepelijk vastgestelde bestemmingsplan vormt het kader om planinitiatieven van grondeigenaren te kunnen beoordelen en begeleiden.

Alle grondeigenaren in Holland Park Zuid zijn voornemens de gronden te verkopen aan derden / ontwikkelaars. Daarom zijn inmiddels oriënterende gesprekken gevoerd met de huidige eigenaren over de condities waaronder de gemeente medewerking wil verlenen (onthefving van de aanbiedingsplicht Wvg). In dat kader is een voorwaardenset opgesteld die medio 2022, na vaststelling door het College, aan de eigenaren wordt verstrekt.

De duurzaamheidsnota is op 27 juni middels Collegebesluit herijkt voor Holland Park Zuid op basis van actuele wet- en regelgeving en lokaal beleid, zodat deze toepasbaar is voor nieuwe ontwikkelingen.

In december worden 30 modulaire woningen geplaatst en opgeleverd op het perceel van de Key, waarin vluchtelingen uit Oekraïne worden opgevangen. De gemeente heeft deze woningen aangeschaft en kan deze tijdelijk plaatsen op de plek waar eerder 250 studenten containerwoningen stonden, terwijl een permanente locatie gereed wordt gemaakt.

Campus Diemen

In oktober 2021 is - op initiatief van de eigenaar - een intentieovereenkomst gesloten om een uitbreiding van het (woon)programma op de Campus en opwaardering van het (openbaar) gebied te onderzoeken. In nauwe samenwerking met de initiatiefnemer wordt onderzocht of tot een haalbare ontwikkeling kan worden gekomen, waartoe in ieder geval huisvesting voor de doelgroep senioren behoort.

2.1.3 Voortgang Spooronderdoorgang

Programma Gebiedontwikkeling

Het project Spooronderdoorgang bestaat uit de realisatie van een spooronderdoorgang in de Ouddiemerlaan en daarop volgend de herinrichting van de stationsomgeving.

De realisatie van de spooronderdoorgang ligt op schema. Na het uitvoeren van de voorbereidende werkzaamheden is eind april 2021 de omleidingsroute (Tijdelijke Ouddiemerlaan) in gebruik genomen. De realisatie van de onderdoorgang is vervolgens gestart en ligt op schema. Naar verwachting kan begin 2023 de onderdoorgang in gebruik worden genomen. Momenteel loopt het participatietraject voor de inrichting van het Van Gemertplantsoen zodat de realisatie samen met het P+R terrein medio 2023 kan plaatsvinden.

2.2 Voortgang toegezegde onderwerpen Raad

In deze paragraaf wordt de Raad geïnformeerd over de voortgang van toegezegde onderwerpen. Het is niet nodig dat de Raad hierover een besluit neemt.

2.2.1 Bouw sociale (huur)woningen

Programma Gebiedsontwikkeling

Bij de bespreking van de 2e kwartaalbrief 2022 is door de raad verzocht regulier inzicht te geven in de bouw van sociale (huur)woningen. Toezegging is om deze informatie voortaan in de kwartaalbriefen op te nemen. De bouw van sociale (huur)woningen gaat echter gestaag dus hier ieder kwartaal over rapporteren levert weinig extra informatie op. Daarom het voorstel om ieder jaar alleen in de 4e kwartaalbrief te rapporteren over de voortgang van de woningaantallen.

2.2.2 Aanvragen omgevingsvergunningen met een uitgebreide procedure

Programma Gebiedsontwikkeling

Vanuit de bestuurlijke toezeggingen is het volgende afgesproken: zodra dit aan de orde is (dus bij een aanvraag om vergunning die onder deze categorie valt) zal de gemeenteraad via een kwartaalbrief worden geïnformeerd.

Overzicht ontvangen aanvragen om omgevingsvergunningen met uitgebreide procedure:

Stammerdijk 38	
Betreft	Legalisatie paardenpension en vergroten paardrijbak.
Voortgang	Ontwerp Vvgb is op 25 november 2021 afgegeven en heeft van 25 februari tot en met 7 april 2022 ter inzage gelegen.
Verleend	16 mei 2022

Prinses Irenestraat naast nummer 5 (kadastraal bekend Diemen, F, nr. 95) te Diemen	
Betreft	Het bouwen van een woon-/werk woning.
Voortgang	Aanvullende stukken worden beoordeeld. Ontwerp Vvgb voor besluitvorming in raad september/oktober 2022. Daarna ter inzage legging ontwerp Vvgb
Verwachte verlening *	Eind 2022

Stammerdijk 23	
Betreft	Moderniseren manege
Voortgang	Net binnen, beoordelen aanvraag
Verwachte verlening *	Begin 2023

* indien zienswijzen tegen de ontwerp Vvgb ontvangen worden, gaat het plan opnieuw naar de raad (hierdoor schuift de vergunningverlening ca. 2 maanden op)

2.3 Nieuwe ontwikkelingen met mogelijk financieel risico of kans.

In deze paragraaf wordt de raad geïnformeerd over nieuwe ontwikkelingen die geen effect hebben op het rekeningresultaat. Het gaat hierbij om besluiten waarvan het college vindt dat deze kenbaar gemaakt moeten worden aan de raad. Dit kan gaan om (mogelijke) risico's die in eerste instantie binnen bestaande programmabudgetten zijn op te vangen. Het is niet nodig dat de raad hierover een besluit neemt.

2.4 Ontwikkelingen Corona

In deze paragraaf komen de Corona-ontwikkelingen aan de orde die een financieel effect hebben. Dit kunnen ontwikkelingen zijn met een effect op het rekeningsaldo of betrekking hebben op de inzet van reserves. Het betreft begrotingswijzigingen waarover de raad besluiten moet nemen. Voor deze kwartaalbrief hebben zich geen vermeldingswaardige ontwikkelingen voor gedaan.

2.5 Ontwikkelingen Oekraïne

In deze paragraaf komen de ontwikkelingen betreffende Oekraïne aan de orde die een financieel effect hebben. Dit kunnen ontwikkelingen zijn met een effect op het rekeningsaldo of betrekking hebben op de inzet van reserves. Het betreft begrotingswijzigingen waarover de raad besluiten moet nemen.

2.5.1 Overschrijding opvang containers

Programma Vrije Tijd

Voor de tijdelijke huisvesting van vluchtelingen uit Oekraïne wordt een overschrijding verwacht van € 60.000. Dit betreft een grotere uitgave aan het mutatie-onderhoud (containers schoon, heel en veilig voor bewoning maken) van de studentencontainers aan de Bergwijkdreef.

In de oorspronkelijke budgetraming is een bedrag opgenomen van € 60.000, gebaseerd op de inschatting dat iedere containerwoning voor circa € 2.000 opgeknapt kon worden (vervangen vloer, schilderen wanden). In de praktijk blijkt dat in veel woningen tevens herstelwerkzaamheden / reparatie (sanitair, keukenvoorziening) nodig is, dat op basis van de eerste schouw niet was voorzien. Dit komt neer op gemiddeld € 2.000 meer per woning oftewel € 60.000 totaal.

2.5.2 Voorbereidingskrediet verhuizing woonunits

Programma Gebiedsontwikkeling

Eerder (raadsbesluit 21 april 2022) heeft de raad een investeringsbudget toegekend van € 3,7 miljoen voor de aanschaf van semipermanente woonunits voor de opvang van 30 huishoudens uit Oekraïne. Bij besluitvorming over deze woonunits is aangegeven dat de units eenmalig zullen moeten verplaatsen omdat ze vooralsnog tot eind 2023 op hun locatie aan de Bergwijkdreef (De Key) kunnen blijven. De reden dat ze in eerste instantie wel hier zijn neergezet, is gelegen in het feit dat hier geen fundering benodigd was en daardoor snel tot plaatsing kan worden overgegaan. Een locatiestudie voor de nieuwe definitieve plek is gaande. De definitieve raming wordt komende periode gemaakt en naar verwachting zal eind 2022 / begin 2023 een investeringsbudget worden aangevraagd. Vooruitlopend hierop worden wel kosten gemaakt om te komen tot een geschikte locatie. Hiervoor wordt een voorbereidingskrediet van € 150.000 gevraagd.

Ontwerp & engineering	€ 14.000
Procesbegeleiding & communicatie	€ 58.000
Planologie en onderzoeken	€ 29.000
Vorbereiding nutsen	€ 36.000
Onvoorzien	€ 14.000
TOTAAL VOORBEREIDINGSKREDIET	€ 150.000

2.6 Nieuwe ontwikkelingen met financieel effect in 2022

In deze paragraaf komen de ontwikkelingen aan de orde die een financieel effect hebben. Dit kunnen ontwikkelingen zijn met een effect op het rekeningsaldo of betrekking hebben op de inzet van reserves. Ook aanpassingen van investeringsbudgetten komen in dit hoofdstuk aan bod. Het betreft begrotingswijzigingen waarover de raad besluiten moet nemen.

2.6.1 Specifieke Uitkering (SPUK): Preventie-akkoord.

Programma Sociaal

Voor de totstandkoming van een lokaal preventieakkoord is er een ondersteuningsbudget door het Rijk toegekend voor 2022 van € 20.000. Naast deze bedragen hebben wij in 2021 ook een bedrag van € 20.000 ontvangen van het Rijk. Dit bedrag is op de balans gereserveerd voor het preventieakkoord. Deze middelen, totaal € 40.000 zijn bestemd voor de uitvoering van het door de kerngroep ondersteuningsprogramma Lokale Preventieakkoorden. De activiteiten waarvoor de uitkering wordt verleend, moeten uiterlijk zijn verricht op 31 december 2022. Deze activiteiten staan vermeld in het lokale preventieakkoord of preventieaanpak. Deze lokale Preventieakkoorden en aanpakken richten zich op het terugdringen van roken, problematisch alcoholgebruik en overgewicht. Op grond van de voorlopige beschikking die wij hebben ontvangen stellen wij voor zowel de baten als de lasten van de begroting te verhogen met € 40.000.

2.6.2 Financiële ontwikkelingen specialistische jeugdhulp.

Programma Sociaal

De gemeente Diemen heeft sinds 2018 te maken gekregen met tekorten op de jeugdhulp. In de begroting 2021 is € 6,25 miljoen opgenomen voor specialistische jeugdhulp. De uiteindelijke uitgaven kwamen uit op € 7,9 miljoen. Van de overschrijding kan € 675.000 als structureel gekenmerkt worden. Dit bedrag zou ook aan het budget voor specialistische jeugdhulp in 2022 toegevoegd moeten worden om het niveau van 2021 enigszins te handhaven in 2022. Voor 2023 en latere jaren wordt de budgettophoging via de Programmabegroting 2023 verwerkt.

Hoewel er veel in gang is gezet met als doel de kosten voor de jeugdhulp te beheersen, blijven de uitgaven een risico vormen, mede als gevolg van de open einde regeling, een stijging in de aantallen jeugdigen en de almaar toenemende complexe problematiek. Daarbij vormen de brede wettelijke taken en de verwijzers die niet onder onze aansturing functioneren zijn complicerende factoren. Daarnaast bestaat de mogelijkheid dat door gedurende twee jaar van maatregelen naar aanleiding van corona er extra hulp-vragen leven bij de inwoners van Diemen. Tevens is het mogelijk dat door het uitstel van de huidige hulp zwaardere vormen van hulp nodig zijn.

2.6.3 Kostenstijging programma 'Op Orde ' en Boa's

Programma Veilig

In de meicirculaire van de algemene uitkering is een bedrag van € 34.000 beschikbaar gesteld om de Boa's te ondersteunen bij het verrichten van hun werk. Dit bedrag willen we in deze kwartaalbrief claimen.

De Boa's en de juristen (VTH) gebruiken het programma 'Op Orde '. Dit programma ondersteunt de Boa's digitaal bij het verrichten van hun buitenwerkzaamheden. Hiermee ontvangen we direct de meldingen van burgers en zodoende kan daar direct op gehandeld worden. Tevens wordt alles gelijk geregistreerd. De kosten voor het programma zijn door ontwikkeling en door de groei van het aantal gebruikers de afgelopen jaren gestegen. Bovendien hebben we in de zomerperiode gebruik gemaakt van extra inhuur van Boa's. Totaal is een budget van € 50.000 benodigd.

2.6.4 Eenmalige energietoeslag 2022

Programma Inkomen en armoede

Via de meicirculaire van het gemeentefonds komt € 1,5 miljoen beschikbaar voor de eenmalige energietoeslag. Hiermee kunnen huishoudens met een inkomen op of net boven het sociaal minimum € 800 compensatie krijgen voor de hoge energieprijzen. Het budget is bedoeld voor zowel de te verstrekken energietoeslagen als de uitvoeringskosten.

De minister heeft gemeenten gevraagd zo snel mogelijk te starten met het uitkeren van de eenmalige energietoeslag. Inwoners van wie de inkomensgegevens bekend zijn bij de gemeente Diemen hebben de energietoeslag ambtshalve uitgekeerd gekregen. De aanvraagprocedure voor de overige doelgroep is gestart en de eerste aanvragers hebben de energietoeslag ontvangen.

De energietoeslag wordt uitgekeerd als bijzondere bijstand. Het bestaande budget is hiervoor niet toereikend. Voorgesteld wordt om het budget bijzondere bijstand te verhogen met €1,5 miljoen . De verwachting is dat hiermee het grootste deel van de kosten gedekt zullen zijn. Indien de middelen van het Rijk ontoereikend blijken te zijn, zal later een verzoek worden gedaan het budget verder te verhogen.

2.6.5 Specifieke Uitkering (SPUK): Sportakkoord.

Programma Vrije Tijd

Wij hebben van het Rijk voor het 'Sportakkoord' respectievelijk beschikkingen ontvangen van € 20.000 en € 18.000 voor 2022. Naast deze bedragen hebben wij in 2021 ook een bedrag van € 58.000 ontvangen van het Rijk. Dit bedrag is op de balans gereserveerd voor het 'Sportakkoord'. Deze middelen, totaal € 96.000 moeten wij besteden aan de uitvoering van een lokaal sportakkoord, de uitvoering van een living lab of de inzet van een clubkadercoach, sportparkmanager of verenigingsmanager voor het versterken van sport- en beweegaanbieders.

Om uitvoering aan bovenstaande te kunnen geven stellen wij voor om zowel de lasten als de baten van de begroting met € 96.000 te verhogen.

2.6.6 Specifieke Uitkering (SPUK): Sport Btw.

Programma Vrije Tijd

Per 1 januari 2019 is de sportvrijstelling in de Wet op de omzetbelasting verruimd. Er is een Specifieke uitkering sport (SPUK) voor gemeenten om het btw-nadeel te compenseren. Deze regeling loopt door van 2019 tot en met 2023. Inmiddels heeft het Rijk voor 2022 een uitkering verleend van maximaal € 535.000. Dit bedrag is lager dan het door u aangevraagde bedrag van € 726.000. Dit komt doordat het totaalbedrag van alle aanvragen hoger is dan het voor 2022 geldende uitkeringsplafond. Hierdoor is artikel 6, vierde lid, van de regeling van toepassing en worden de aanvragen naar rato (73,63%) verdeeld. Op grond van de voorlopige beschikking die wij hebben ontvangen stellen wij voor zowel de baten als de lasten van de begroting te verhogen met € 535.000.

2.6.7 Specifieke Uitkering (SPUK): Uitvoeringskosten klimaatakkoord 2022 meicirculaire

Programma Leefomgeving en Klimaat

Vanaf 2023 tot en met 2030 krijgen gemeenten extra uitvoeringsmiddelen van het Rijk voor klimaat- en energiebeleid ter uitvoering van het klimaatakkoord. Belangrijke activiteiten voor gemeenten die voortvloeien uit het klimaatakkoord zijn: opwek van 35 terawattuur (TWh) duurzame energie op land in 2030 (regionale energiestrategieën) en het van het aardgas halen van 1,5 miljoen woningen en andere gebouwen in 2030 (transitieviesies warmte).

Om de uitvoering van het klimaatakkoord bij gemeenten in 2022 te kunnen bekostigen, had het kabinet Rutte III bij de miljoenennota voor 2022 een overbruggingsbudget van € 40 miljoen vrijgemaakt (decembercirculaire 2021). Omdat dat onvoldoende was om de reeds in 2022 gewenste versnelling teweeg te brengen heeft het kabinet Rutte IV van de toekomstige uitvoeringsmiddelen € 74,331 miljoen naar 2022 verschoven. Deze € 74,331 miljoen wordt aan de gemeenten uitgekeerd door ophoging van de decentralisatie-uitkering. Van de initiële € 40 miljoen gaat € 38,260 miljoen naar het gemeentefonds en € 1,740 miljoen naar het BTW Compensatie Fonds (BCF). Dat betekent dat via het gemeentefonds in 2022 een totaalbedrag van € 112,591 miljoen beschikbaar wordt gesteld (meicirculaire 2022). Van dit bedrag is € 230.951 beschikbaar gesteld aan en inmiddels ontvangen door de gemeente Diemen.

In totaal is over 2022 voorzien in € 318.000 financiering vanuit de bestemmingsreserve duurzaamheid (paragraaf duurzaamheid begroting 2022). Met de begroting van de gemeente Diemen over 2022 was dus geen claim gedaan vanuit algemene middelen voor de uitvoering van klimaatbeleid in 2022. De benodigde aanvullende middelen zijn vooruitlopend op de Rijksuitkering over 2022 voorgefinancierd vanuit de bestemmingsreserve duurzaamheid. Voorgesteld wordt daarom om de ontvangen € 230.951 toe te voegen aan de bestemmingsreserve duurzaamheid.

2.6.8 Specifieke Uitkering (SPUK) Nationaal Isolatieprogramma 2022

Programma Leefomgeving en Klimaat

De gemeente Diemen heeft vanuit het Nationaal Isolatieprogramma € 296.000 ontvangen. Dit bedrag is opgebouwd uit:

- € 70.775 voor een lokale aanpak van woningen met de slechtste energielabels (E tot en met G) zoals aangekondigd in de Rijksbegroting voor 2022 en
- € 225.688 vanuit naar voren gehaalde middelen vanuit het nationaal isolatieprogramma voor de aanpak van energie-armoede

Met de tweede uitkering van € 225.688 voor energiearmoede bovenop de eerder ontvangen Specifieke Uitkering (SPUK) energiearmoede (2e kwartaalbrief 2022) wordt het gelabelde budget voor aanpak van energie-armoede verdubbeld.

Voor de gelabelde uitkeringen vanuit het Nationaal Isolatieprogramma (NIP) over 2022 en de SPUK voor energiearmoede geldt dat ze uiterlijk eind 2023 besteed moeten worden. Verantwoording vindt plaats door middel van single information, single audit (SiSa).

2.6.9 Digitale verkiezingsborden

Programma Samen Besturen

Voor het vervangen van verkiezingsborden is de begroting 2022 is rekening gehouden met een investering van € 45.000 in digitale verkiezingsborden. Deze investering kan komen te vervallen omdat wij overgaan tot het leasen van deze borden. Door het vervallen van de investering vervallen ook de jaarlijkse kosten voor rente en afschrijving (kapitaallasten). Daarvoor in de plaats komen nu de kosten voor leasen. Dit is administratief verwerkt in deze kwartaalbrief.

Voor het laten vervallen van het investeringsbudget is een raadsbesluit nodig.

2.6.10 Meicirculaire 2022

Programma Financiën

Het gemeentefonds is veruit de belangrijkste inkomstenbron voor gemeenten en dus van groot belang voor de financiële kaders voor het opstellen van de meerjarenbegroting 2023 – 2026, maar ook voor de actualisatie van het huidige dienstjaar 2022. Onderstaand de financiële effecten voor het begrotingsjaar 2022. Reserveringen (claims) van budgetten zijn als apart paragrafen opgenomen.

	2022
Berekening beginstand decembercirculaire 2021	50.705
Uitkeringsfactor, ontwikkeling uitkeringsbasis	
Accresontwikkeling	1.590
Plafond BCF, onderschrijding in jaar 2021	190
Hoeveelheidsverschillen door actualisatie maatstaven	-630
Overige verschillen uitkeringsfactor	-30
Taakmutaties	
Energietoeslag	1.515
Jeugdhulp: subsidieregeling continuïteitsregeling cruciale jeugdzorg	-15
IU/DU/SU	
Gezond in de stad (DU)	10
Inburgering (IU)	10
Einde lening inburgeringsplicht	5
Uitvoeringskosten klimaatakkoord	230
Extra capaciteit BOA's	35
WOZ	
WOZ-waarden mutaties	150
3 D's in het sociaal domein	
Participatie (IU)	-75
Voogdij/18+ (IU)	30
Mutatie meicirculaire (incl herverdeeffect)	3.015
Eindstand Meicirculaire 2022	53.720

Accresontwikkeling

Via de normeringssystematiek 'samen trap op en samen de trap af' wordt de algemene uitkering van het gemeentefonds geïndexeerd, ook wel het accres genoemd. In de Meicirculaire 2022 zijn de accresen vanaf 2022 bijgewerkt. Voor alle jaren vanaf 2022 is sprake van een forse opwaartse bijstelling van het accres. De accresen zijn hoger dan aangekondigd in de voorgaande circulaire en ook hoger dan aangekondigd in de startnota van het kabinet. Het accres is opwaarts bijgesteld als gevolg van een hogere loon- en prijsontwikkeling dan tot nu toe aangenomen.

Het accres is te splitsen in een nominaal deel en een reëel deel. Het nominale deel betreft met name compensatie als gevolg van stijgingen door loon- en prijsontwikkelingen, waardoor gemeenten in staat zijn hun taken te kunnen blijven bekostigen. Het reële deel betreft de compensatie voor de volume ontwikkeling en de uitkomst van de normeringssystematiek 'trap op/trap af'. Het reële deel is daarmee eigenlijk de netto koopkracht van de gemeente.

BCF plafond

Het Btw-compensatiefonds (BCF) is opgericht om btw weg te nemen als factor in de afweging van decentrale overheden tussen uitbesteden en inbesteden (uitvoering door de eigen organisatie). Voor marktpartijen is er zo een eerlijke kans om bij gemeenten en provincies 'binnen te komen'. Decentrale overheden kunnen betaalde btw terugvragen bij het compensatiefonds. Dit compensatiefonds wordt gevoed door een verlaging van het gemeentefonds. Afgesproken is dat wanneer er meer of minder aanspraak wordt gemaakt op dit compensatiefonds, eventuele middelen aanvullend worden onttrokken dan wel terugvloeien naar het gemeentefonds. In 2022 is (wederom) de verwachting dat er een onderbesteding gaat plaatsvinden. Hiermee vloeit een deel dus weer terug ten gunste van het gemeentefonds.

Hoeveelheidsverschillen door actualisatie maatstaven

Aan de hand van de laatste specificatie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken (BZK) en de aangeleverde maatstaven zijn een aantal maatstaven geactualiseerd of definitief bekend geworden.

Overige verschillen uitkeringsfactor

Dit betreft enkele kleinere aanpassingen en afrondingsverschillen.

Energietoeslag

Gemeenten krijgen de bevoegdheid om dit jaar via categoriale bijzondere bijstand een eenmalige tegemoetkoming voor de gestegen energieprijzen toe te kennen aan huishoudens met een laag inkomen. Voor de uitvoering en de verstrekking (€ 800 per huishouden) van de eenmalige aanvullende tegemoetkoming – aan huishoudens met een inkomen op of net boven het sociaal minimum- heeft het kabinet in maart 2022 een eenmalig budget van € 679 miljoen beschikbaar gesteld. In de voorjaarsbesluitvorming is een aanvullend bedrag van € 175 miljoen beschikbaar gesteld, waardoor het totaal beschikbare bedrag uitkomt op € 854 miljoen. Deze middelen zijn via de algemene uitkering aan gemeenten verstrekt.

Jeugdhulp: subsidieregeling continuïteitsregeling cruciale jeugdzorg

Voor het borgen van continuïteit van cruciale jeugdhulp is per 1 januari 2020 een subsidieregeling van kracht. De regeling is verlengd naar 2022. De subsidieregeling wordt bekostigd vanuit een onttrekking uit de algemene uitkering en derhalve gekort in 2022.

Gezond in de Stad

Het programma geeft de geselecteerde gemeenten extra ruimte om de gezondheid van mensen in een lage sociaaleconomische positie structureel en duurzaam te verbeteren.

Inburgering

De integratie-uitkering (IU) inburgering is zoals aangekondigd in de meicirculaire van 2021 vanaf 2023 overgeheveld naar de algemene uitkering. Echter, in 2022 is deze nog als afzonderlijke IU aanwezig en wordt verhoogd met de leefbaarheidstoets. De leefbaarheidstoets is onderdeel van de brede intake in de Wet inburgering. De leefbaarheidstoets heeft als doel om inzicht te geven in het niveau van de Nederlandse taal dat een inburgerings-plichtige kan bereiken gedurende de inburgeringstermijn. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de begeleiding bij de afname van de leefbaarheidstoets.

In 2022 ontvangen gemeenten € 2,625 miljoen voor de ondersteuning van ELIPs.³⁶ Deze afspraken zijn gemaakt in het bestuurlijk overleg van april 2020 tussen het ministerie van SZW en de VNG over het ondersteunen van de zogenaamde Einde lening inburgeringsplichtig (ELIP). Dit zijn inburgeraars die hun lening voor de inburgering (vrijwel) volledig hebben uitgeput, maar nog steeds inburgeringsplichtig zijn. Gemeenten kunnen inburgeraars die tot deze doelgroep behoren begeleiden.

Einde lening inburgeringsplichtig

Via een decentralisatie-uitkering worden hiertoe middelen aan gemeenten beschikbaar gesteld voor begeleiding en het in een beperkt aantal gevallen het verstrekken van een lening voor het betalen van extra cursussen of examengelden. Op basis van cijfers van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) vindt een verdeling plaats naar de gemeenten.

Uitvoeringskosten klimaatakkoord

Voor gemeenten is € 40 miljoen beschikbaar gesteld voor de uitvoeringstaken van het Klimaatakkoord. Deze middelen zijn bedoeld als overbruggingsbudget om de uitvoering van het bestaande klimaatbeleid in 2022 te kunnen voortzetten.

Het vorige kabinet heeft in de rijksbegroting voor 2022 € 72,5 miljoen beschikbaar gesteld voor de klimaatakkoordtaken van gemeenten, ondersteuning van medeoverheden en Regionale Energie Strategie (RES). Dit om te voorkomen dat de uitvoering van het Klimaatakkoord stil komt te vallen. Van deze € 72,5 miljoen is € 40 miljoen bestemd voor uitvoeringskosten gemeenten.

Deze middelen zijn bedoeld als overbruggingsbudget om de uitvoering van het bestaande klimaatbeleid in 2022 te kunnen voortzetten. Het budget kan onder meer worden ingezet voor het opstellen van transitievisies warmte en uitvoeringsplannen (wijkgerichte aanpak), de uitrol van laadpalen en ruimtelijke processen ten behoeve van duurzame energie.

Extra capaciteit BOA's

De Tweede Kamer heeft d.d. 23 september 2021 de motie Hermans c.s. aangenomen. Met deze motie, waarmee structureel € 200 miljoen is vrijgemaakt voor handhaving en veiligheid, is onder meer aan het kabinet de opdracht meegegeven om de capaciteit van (wijk)agenten en BOA's in de openbare ruimte te vergroten. Van dit bedrag wordt structureel € 25 miljoen voor de BOA's beschikbaar gesteld.

In de brief van d.d. 12 november 2021 aan de Tweede Kamer heeft de minister van Justitie en Veiligheid (JenV) aangegeven op welke wijze hij deze € 25 miljoen wil inzetten. Naast onder meer € 5,5 miljoen voor de groene BOA en een bedrag voor de verdere professionalisering en een veilige taakuitvoering van de BOA's in alle domeinen, wordt € 13 miljoen vrijgemaakt voor de capaciteit van BOA's in de openbare ruimte. De € 13 miljoen loopt via het gemeentefonds, het resterende bedrag niet. In deze circulaire wordt dus het structurele deel van de € 13 miljoen verdeeld.

WOZ mutatie

Er is een bijzondere maatstaf welke in de algemene uitkering wordt gehanteerd, namelijk de WOZ-maatstaf. Deze maatstaf leidt namelijk tot een korting voor de gemeente op de inkomsten uit de algemene uitkering. Het Rijk gaat er namelijk vanuit dat gemeenten onroerend zaak belasting (ozb) heffen om zelf inkomsten te genereren. De ozb wordt geheven door de WOZ-waarde te vermenigvuldigen met een eigen (door de Raad vastgesteld) tarief. Uitgangspunt welke het Rijk hanteert, kijkend naar draagkracht, is: hoe hoger de WOZ waarde, des te meer een gemeente in staat is om zelfstandig inkomsten te genereren. Met andere woorden, in een gemeente met veel dure woningen is er meer draagkracht om ozb-inkomsten te genereren dan in een gemeente met veel goedkope woningen.

Een maatstaf mag niet beïnvloedbaar zijn. Om die reden is er voor gekozen om niet de werkelijke ozb opbrengst van een gemeente als maatstaf voor de korting te hanteren (immers het tarief is beïnvloedbaar), maar hiervoor de WOZ waarde, vermenigvuldigd met een landelijk gemiddeld tarief (het rekentarief), te hanteren. Omdat de maatstaf tot een korting leidt, betekent bovenstaande dat een gemeente met een hoge WOZ waarde meer gekort wordt dan een gemeente met een lage WOZ waarde. Dit sluit aan bij het doel van de verdeling van het gemeentefonds, namelijk: “Elke gemeente is, gezien haar structurele omstandigheden, (globaal) in staat om, bij gelijke belastingdruk, een gelijkwaardig niveau van voorzieningen te realiseren”.

In de meicirculaire zijn de nieuwe landelijke rekentarieven bijgesteld voor woningen en niet-woningen. De rekentarieven worden aangepast om de gemiddelde prijsstijging te elimineren. Daarnaast is er voor Diemen ook een inschatting gemaakt van de gemiddelde prijsontwikkeling van woningen en niet-woningen en de nieuwe woningbouwprognose is verwerkt.

Participatie

De omvang van de integratie-uitkering Participatie wijzigt door de toekenning van de loon- en prijsbijstelling 2022 (€ 66,595 miljoen in 2022, aflopend naar € 57,921 miljoen structureel). De verdeling van de bedragen per gemeente wijzigt in de eerste plaats door actualisatie van de verdeling van de Wsw-middelen. Deze is gebaseerd op de gerealiseerde omvang van de sociale werkplaatspopulatie (gemeten in standaardeenheden (SE) per betalende gemeente) zoals die bekend is uit het voorgaande jaar en een inschatting van de blijfkansen in de sociale werkplaats.

Voogdij 18+

De Integratie-uitkering Voogdij 18+ is grotendeels overgeheveld naar de algemene uitkering. Wel heeft er voor 2022 nog een compensatie plaatsgevonden voor loon- en prijsontwikkeling plaatsgevonden.

De bedragen voor 2022 zijn nog gebaseerd op het historisch gebruik, terwijl in 2022 al wel over is gegaan. Dit zorgt er voor dat verdeling van de inkomsten mogelijk niet aansluiten met de kosten die worden gemaakt door onderbreking van de financieringssysteem. Hiervoor is een compensatieregeling ontwikkeld welke is opengesteld van 1 juni 2022 tot 1 oktober 2022. De compensatie wordt bij de decembercirculaire uitgekeerd.

2.7 Verloop geraamd resultaat 2022

In onderstaand overzicht krijgt u een beeld van alle voorgestelde begrotingswijzigingen die in voorgaande paragraaf zijn genoemd en het effect daarvan op het geraamd resultaat 2021 na verwerking/vaststelling van deze kwartaalbrief.

Omschrijving		Prog/ paragr	Bedrag	I/S
Primitieve begroting 2022			533	
Geraamd resultaat 1e kwartaalbrief 2022			390	
Geraamd resultaat 2e kwartaalbrief 2022			-892	
Geraamd resultaat na 2e kwartaalbrief 2022			32	
3e kwartaalbrief 2022				
Corona ontwikkelingen			-	
-	Geen nieuwe ontwikkelingen	-	-	-
Oekraïne ontwikkelingen			-60	
	Overschrijding opvang containers	Vrije tijd	-60	I
	Voorbereidingskrediet verhuizing woonunits á € 150.000,-	Gebiedsontwikkeling	Kapitaal- lasten ¹	-
Algemene ontwikkelingen			542	
2.6.1	SPUK: Preventie-akkoord: Extra kosten	Sociaal	-40	I
	SPUK: Preventie-akkoord: Bijdrage Rijk	Sociaal	40	I
2.6.2	Financiële ontwikkelingen Specialistische Jeugdhulp	Sociaal	-675	S
2.6.3	Kostenstijging programma "Op Orde en Boa's"	Veilig	-50	I
2.6.4	Eenmalige energietoeslag 2022	Inkomen en armoede	-1.513	I
2.6.5	SPUK: Sportakkoord: Extra kosten	Vrije tijd	-96	I
	SPUK: Sportakkoord: Bijdrage Rijk	Vrije tijd	96	I
2.6.6	SPUK: Sport Btw: Extra kosten	Vrije tijd	-535	I
	SPUK: Sport Btw: Bijdrage Rijk	Vrije tijd	535	I
2.6.7	SPUK: Uitvoeringskosten klimaatakkoord 2022	Leefomgeving en klimaat	-231	I
2.6.8	SPUK: Nationaal Isolatieprogramma 2022: Extra kosten	Leefomgeving en klimaat	-296	I
	SPUK: Nationaal Isolatieprogramma 2022: Bijdrage Rijk	Leefomgeving en klimaat	296	I
2.6.9	Digitale verkiezingsborden	Samen Besturen	-	-
2.6.10	Meicirculaire 2022: Resultaat Begroting	Financiën	3.011	S
Subtotaal 3e kwartaalbrief 2022			482	
Geraamd resultaat na 3e kwartaalbrief 2022			514	

I = incidenteel, S = structureel;

Structurele wijzigingen worden in de eerstvolgende kadernota en begroting verwerkt.

¹ De bijbehorende kapitaallasten worden vanaf de begroting 2023 structureel opgenomen.

3 Voorgestelde begrotingswijzigingen

De financiële bevoegdheden van de raad zijn het vaststellen van de inkomsten en uitgaven per programma, de onttrekkingen en de toevoegingen aan de reserves en de uitgaven voor investeringen. Deze worden allemaal besloten in de programmabegroting. Gedurende het jaar kunnen zich situaties voordoen die passen binnen het bestaande beleid, maar wel een raadsbeslissing vragen. De mogelijkheid van een extra te ontvangen subsidie is er zo een. Formeel mag het college die pas aanvaarden als de Raad deze heeft goedgekeurd. De inkomsten en uitgaven van het betreffende programma worden er immers door beïnvloed.

De praktijk is echter dat voor dergelijke 'beleidsarme' beslissingen het college een beslissing neemt in lijn met het door de raad vastgestelde beleid. De gemeenteraad wordt vervolgens in de kwartaalbrief gevraagd de voorgestelde begrotingswijzigingen vast te stellen en daarmee de budgetten in het huidig begrotingsjaar aan te passen.

In deze paragraaf hebben we de toelichtingen opgenomen. Het overzicht van de beleidsarme besluiten treft u aan op de volgende pagina. In paragraaf 4 hebben we de begrotingswijzigingen verwerkt in de begroting.

3.1 Beleidsarme én budgettair neutrale begrotingswijzigingen

De raad stelt per programma de budgetten op baten- en lastenniveau vast. In dit hoofdstuk worden saldoneutrale budgetwijzigingen opgenomen. Oftwel wijzigingen die geen invloed hebben op het verwachte begrotingssaldo. Het betreft de volgende soorten wijzigingen:

- budgetverschuivingen tussen twee programma's;
- een aanpassing van de baten en/of de lasten binnen één programma.

Besluit	Bedrag	Van	Naar	I / S ¹
<i>Bijstelling subsidies Sociaal domein</i> De subsidiebudgetten 2022 hebben wij op basis van verstrekte beschikkingen bijgesteld. Per saldo gaat budget neutrale mutatie van ongeveer € 92.000. Bij het opstellen van de begroting 2022 en verder is rekening met deze bijstelling gehouden.	92	diverse	diverse	S
<i>RREW subsidie 2021-2022</i> Gemeenten konden voor de periode 2021 -2022 een eenmalige specifieke uitkering vanuit de Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW) aanvragen. Met deze subsidie kunnen gemeenten huurders en eigenaar-bewoners stimuleren energie te besparen in hun woning. In totaal heeft de gemeente Diemen € 237.386,21 RREW subsidie ontvangen. In 2021 is hiervan € 187.574 uitgegeven. Het resterende subsidiebedrag van € 49.812 was overgeheveld naar 2022. We stellen voor dit bedrag nu op te nemen in de begroting zowel op de lastenkant als op de batenkant.	50	Leefomgeving	Leefomgeving	I

¹ I = incidenteel; S = structureel

4 Baten en lasten per programma

In deze bijlage zijn de programmacijfers met de baten en lasten per programma opgenomen. Per programma wordt vermeld: de wijzigingen van de lasten en de wijzigingen van de baten. In de regels vanaf verrekening reserves worden de mutaties op de reserves getoond.

Overzicht Baten en lasten

Programma	Primitief		Wijz. t/m 2e kwbrief		Wijz. 3e kwbrief		Totaal	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Exploitatie								
Sociaal	-22.144	363	-954	-44	-681	40	-23.779	359
Veilig	-3.154	50	-40	-	-50	-	-3.244	50
Inkomen en armoede	-10.751	8.449	400	-811	-1.522	-	-11.873	7.638
Vrije tijd	-4.963	1.741	-1.627	1.500	-710	631	-7.300	3.872
Onderwijs	-3.952	1.325	-142	-	-6	-	-4.100	1.325
Gebiedsontwikkeling	-17.035	16.193	-256	100	-	-	-17.291	16.293
Leefomgeving en klimaat	-19.021	8.659	-516	225	-346	346	-19.883	9.230
Verkeer	-1.846	1.427	-	-	-	-	-1.846	1.427
Samen besturen	-14.660	461	-725	-	-	-	-15.385	461
Financien	-1.582	59.989	-53	2.066	-482	3.011	-2.118	65.066
Totaal mutaties programma's	-99.108	98.656	-3.913	3.036	-3.798	4.029	-106.819	105.721
Verrekening reserves								
Sociaal	-	-	-	388	-	-	-	388
Veilig	-	-	-	-	-	-	-	-
Inkomen en armoede	-	-	-	-	-	-	-	-
Vrije tijd	-	-	-	98	-	-	-	98
Onderwijs	-	-	-	37	-	-	-	37
Gebiedsontwikkeling	-	180	-	105	-	-	-	285
Leefomgeving en klimaat	-7	203	-	116	-231	-	-238	319
Verkeer	-117	58	-	-	-	-	-117	58
Samen besturen	-90	225	-	170	-	-	-90	395
Financiën	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal mutaties programma's	-214	666	-	914	-231	-	-445	1.580
Totaal mutaties baten en lasten	-99.322	99.322	-3.913	3.950	-4.029	4.029	-107.264	107.301

Verwacht rekeningssaldo

Primitieve begroting 2022	533
Geraamd resultaat 1e kwartaalbrief 2022	390
Geraamd resultaat 2e kwartaalbrief 2022	-892
Geraamd resultaat 3e kwartaalbrief 2022	482
Geraamd resultaat na 3e kwartaalbrief 2022	514

Afkortingenlijst

Afkorting	Betekenis
BCF	BTW Compensatie Fonds
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken
ca.	Circa
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
ELIP	Einde lening inburgeringsplichtig
IU	Integratie-uitkering
JenV	Ministerie van Justitie en Veiligheid
NIP	Nationaal Isolatieprogramma
ozb	Onroerend zaak belasting
P+R	Park & Ride
RES	Regionale Energie Strategie
RREW	Regeling Reductie Energiegebruik Woningen
SE	Standaardeenheden
SiSa	Single information Single audit
SPUK	Specifieke Uitkering
SZW	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
TWh	Terawatt uur
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VTH	Vergunningen, toezicht en handhaving
Vvgb	Verklaring van geen bedenkingen
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
Wvg	Wet voor voorkeursrecht gemeenten

Raadsbesluit